

SIRDARYONING SHOVQINIDA JARANGLAGAN QAHRAMONLIK
O'ZGARMAS JASORAT TIMSOLI TEMUR MALIK

Xayrullayev Umidjon

Osiyo xalqaro universiteti

Tarix va filologiya kafedrası o'qituvchi.

Farhojonova Ziyoda

1-T-24 guruh talabasi.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.15294877>

Annotatsiya. *Xorazmshohlar davlati o'z davrining buyuk davlatlaridan biri bo'lib, juda katta sarhadlarga ega bo'lgan. Mo'g'ullar bosqini davrida Xorazm mudofaasi uchun jasorat ko'rsatgan Temur Malik oz sonli qo'shini bilan ko'p sonli mo'g'ul qo'shiniga qarshi mardonavor kurashgan.*

Kalit so'zlar: *Qizil o'rda, Qizilqum, Jami al – Tawarikh, Terikh-I Rashidiy, “Jaloliddining hayoti”, “Tuzuk – I Temur”.*

Temur Malik – Xorazmshoh Muhammad hukmronligi davrida Xo'jand shahri hokimi bo'lgan. U Jaloliddin Manguberdiyning eng yaqin safdoshlaridan biri hisoblanadi. Mo'g'ullar bosqiniga qarshi qo'lida bor kuchi bilan kurash olib brogan bu sarkarda xalqimiz tarixida chin qahramon sifatida muhrlangan. Ayniqsa, Sirdaryo bo'yidagi janglarda ko'rsatgan jasorati bilan u butun bir elin faxriga aylangan. Temur Malik o'rni faqatgina jangovor harakatlarda emas, balki xalq ongida uyg'otgan ozodlik ruhiyatida ham namoyon bo'ladi. Uning jaroti Movaraunnahr xalqlari orasida qarshilik kayfiyatini kuchaytirgan va mo'g'ullarga bo'ysinmaslik g'oyaaaasini keng tarqatgan. Bugungi kunda Temur Malikning nomi jasorat, sadoqat va Vatanga muhabbat timsoli sifatida yodga olinadi. Shuning uchun uning shaxsiyati va kurashlari bugungi avlod uchun ibrat manbaidir.

Temur Malik (12-asr oxiri 13 asr 1 yarmida) – Xorazmshoh Muhammad hukmronligi davrida Xo'jand hokimi¹. 1219 – yil dekabrda 3 kunlik jangdan keyin Banokant egallagan Aloq no'yon boshliq 5 ming kishilik mo'g'ul qo'shini, Xo'jandni qamal qilishga kirishadi. Temur Malik Sirdaryo bo'yida bir mustahkam qal'a qurdirgan edi. Mo'g'ul qo'shini son jihatdan ustun bo'lgani bois shaharni mudofa qilish qiyinlashadi. Natijada, Temur Malik 1000 kishilik otryad bilan 1220 yilning aprelida orolga ko'chib o'tadi va tezlikda qal'ani janggi tayyorlashga kirishadi. Shahar va qal'a atrofini dushman halqa qilib o'rab oladi. Manjaniq otilgan toshlar orolga yetmagandan so'ng

¹ A. S. Sagdullayev “O'zbekiston tarixi” 1 kitob, Toshkent 2021 yil

mo'g'ullar xo'jandlik yoshlardan hashar tarzida foydalanishga qaror qiladi. Mo'g'ullarning 20 mingga yaqin qo'shini janga kiradi². Temur Malik 12 ta qayiq yasashni buyuradi. Qayiqlardan o't o'tmasligi va cho'kmasligi uchun ustini namat bilan qoplab, sirka shimdirilgan loy bilan suvab chiqadi. Oxir oqibat vaziyat taranglashgach Temur Malik qal'ani tark etishga majbur bo'ladi. U askarlari orilgan 70 ta qayiq bilan Sirdaroning quyi oqimiga suzib ketadilar. Mo'g'ul sarkardasi Ulus Idi Barchilig'kent (Qizil o'rdadan 50 km janubda joylashgan) va Jand yaqinida manjaniqlar o'rnatib, qayiq'larni bir biriga tutashtirgan holda jasur sarkarda yo'lini to'sadilar³. Temur Malik qirg'oqqa o'tib, dushman bilan jang qiladi. Yolg'iz o'zi Qizilqum cho'li orqali 1220 yilning yozida Xorazimga yetib keladi. Askar to'plab Jo'jixon qo'shiniga kuchli zarba beradi. Kasba shahrini mo'g'illardan ozod qiladi. Ammo saltanatda yuzaga kelgan mushkul siyosiy vaziyat tufayli Xorazimni tark etadi. Temur Malik 1221 – 1232 yillar davomida Sulton Jaloliddin bilan birgalikda mo'g'ulallarga qarshi kurash olib boradi. Jaloliddin halokatidan keyin o'z yurtiga qaytadi. Ma'lum vaqtdan so'ng Temur Malik mo'g'ullar tomonidan qo'lga olinadi. va qatl qilinadi. Temur Malikning shaxsiy hayoti, jumladan oilasi haqida yozma tarixiy manbalarda aniq ma'lumot mavjud emas. Lekin bazi ma'lumotlarga qaraganda oilasi bo'lishi mumkun degan taxminlar mavjud. 2004 – yilda Tojikiston Respublikasining Xatlon viloyatidagi tumanlaridan biriga Temurmaliq nomi berilgan. Toshkent shahrining markaziy kochalaridan biri Temur Malik sharafiga nomlangan. Temur Malik hali ham xalq rivoyatlarida va dostonlarida yashab kelmoqda. Rashid ad – Dinning “Jami al – Tawarikh (14 asr) 1300 - 1310 yillarda yozilgan. Bu asar mo'g'il imperyasining tarixini o'z ichiga olaadi. Rashid ad – Dinn Temur Malikning jang maydonidagi jasorati va sarkardalik qobiliyati haqida malumot keltirilgan.

Mirzo Muhammad Haidar ning “ Terikh-I Rashidiy” (16 asr) 1550 yilda yozilgan. Aasar Temur Malik janglardagi g'alabalar va uning safdoshlari haqidagi malumotni o'z ichiga oladi. Mirmuhsin tomonidan yozilgan “Jaloliddining hayoti” nomli asar (20 asrda) yozilgan. Bu asarda Temur Malikning janglarda tutgan o'rni va uning jang maydonidagi strategiyasi haqida yozadi. “ Tuzuk – I Temur “. Temur tomonidan 1400 – yilda yoziladi. Bu asarda Temur Malik haqida ro'liq malumot ketmasa ham. Uning jangdagi muvaffaqiyatlari haqida aytib o'tiladi. Temur Malik - tarixda o'z jasorati bilan nom qoldirgan sarkarda bo'lishiga qaramay, uning faoliyatiga nisbatan tanqidiy qarashlar ham mavjud. Bu qarashlar asosan uning jang taktikasi, noaniqligi bilan bog'liqdir.

1. Xo'jand mudofaasi va orol qal'asi strategiyasi

² Mirmuhsin “ Xo'jand qal'asi” asari

³ A. S. Sagdullayev “ O'zbekiston tarixi” 1 kitob, Toshkent 2021 yil

Temur Malik Xo'jand shahrini mo'g'ullardan himoya qilishda orolda qal'a qurdirib, dushmanga qarshi kurash olib borgan. Biroq, bu strategiya ba'zi tarixchilarning tanqidiga uchragan.

Ular bu qarorni shaharning asosiy mudofaasini zaiflashtirgan va mo'g'ullarga shaharni egallash imkonini bergan deb hisoblashadi⁴.

2. Xorazmshohlar bilan munosabatlar

Temur Malikning Xorazmshohlar davlatidagi siyosiy vaziyat tufayli Xorazmni tark etishi va keyinchalik mo'g'ullarga qarshi kurashda yolg'iz qolishi ba'zi tarixchilarning tanqidiga sabab bo'lgan. Ular bu holatni uning siyosiy qarorlaridagi zaiflik sifatida ko'rsatishadi.

Temur Malik — tarix sahifalariga qilichi bilan emas, yuragi va irodasi bilan nom qoldirgan sarkarda edi. U hayotini emas, Vatanni saqlashni tanladi. Uning har bir qadami, har bir qarori ortida xalqiga bo'lgan sadoqat, ozodlikka bo'lgan cheksiz ishonch yotadi. Mo'g'ul bosqinchilari qudratiga qarshi kurashda u yengilgan bo'lishi mumkin, ammo ruhiyati, g'oyasi — g'alaba qozondi. Bugun biz Temur Malik janglaridan emas, orzularidan saboq olishimiz kerak. U orzu qilgan erkinlik, u himoya qilgan Vatan — bugun bizga meros bo'lib qoldi. Endi bizning navbatimiz — bu merosni munosib davom ettirish, o'z bilimimiz, fidoyiligimiz va mehnatimiz bilan tarixga o'z sahifamizni yozishdir. Temur Malik jasorati bizga nafaqat faxr, balki mas'uliyat yuklaydi. Zero, tarixni faqat bilish emas, his etish ham kerak — qalbdan, yurakdan, vijdondan.

REFERENCES

1. A. S. Sagdullayev "O'zbekiston tarixi" 1 kitob, Toshkent 2021 yil
2. Mirmuhsin "Xo'jand qal'asi" asari
3. Milliylik millat ko'zgusidir" milliycha.uz
4. Xayrullayev, U., Muydinov, B., & Yuldosheva, F. (2025). POLSHANING I JAHON URUSHIDAN KEYINGI AHVOLI. *Modern Science and Research*, 4(4), 36-48.
5. Xayrullayev, U. (2024). THE IDEA THAT MADE THE OTTOMAN STATE GREAT (RED APPLE II). *Modern Science and Research*, 3(2), 1071-1073.
6. Xayrullayev, U. (2024). BRIEFLY ABOUT THE" RED APPLE" MYTHOLOGY OF THE TURKS. *Modern Science and Research*, 3(1), 568-572.
7. Umidjon, X. (2024). Literacy and Information Exchange in the Ancient East and West. *EUROPEAN JOURNAL OF INNOVATION IN NONFORMAL EDUCATION*, 4(3), 179-183.

⁴ Milliylik millat ko'zgusidir" milliycha.uz

8. Xayrullayev, U. (2024). THE POSITION OF CENTRAL ASIAN GOVERNORSHIPS DURING THE PERIOD OF THE TURKISH KHANATE AND THE ARAB INVASION.
9. Xayrullayev, U. (2024). EFTALLAR DAVLATI VA TURK XOQONLIGIDA HUKMDORLIK LEGITIMATSIYASI. *Modern Science and Research*, 3(12), 843-851.
10. Xayrullayev, U. (2024). TURK XOQONLIGI VA ARABLAR BOSQINI DAVRIDA O'RTA OSIYO HOKIMLIKLARINING MAVQEYI. *Modern Science and Research*, 3(12), 339-343.
11. Xayrullayev, U., Sayfutdinov, F., & Rahmonova, S. (2025). SHAYBONIYLAR DAVLATI VA USMONLI TURKLAR DAVLATI O'RTASIDAGI DASTLABKI ALOQALAR TAVSIFI. *Modern Science and Research*, 4(1), 147-154.
12. Xayrullayev, U. (2025). BUXORO VILOYATINING IQTISODIY HOLATI (1990-1991 YILLAR). *Modern Science and Research*, 4(1), 1018-1024.
13. Umidjon, X. (2023). 1918-1939-yillarda Polshaning ichki siyosatidagi o'zgarishlar. ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu.uz), 42(42).
14. Xayrullayev, U. F. (2023). 1918-1939 YILLARDA POLSHANING ICHKI SIYOSATIDAGI O'ZGARISHLAR. *SCHOLAR*, 1(28), 337-340.
15. Xayrullayev, U. (2025). MUSTAQILLIK YILLARIDA BUXORO VILOYATIDAGI IJTIMOIIY HOLAT. *Modern Science and Research*, 4(2), 1186-1193.
16. Xayrullayev, U., & Farhodjonova, Z. (2025). MUSTAQILLIKNING DASTLABKI YILLARIDA BUXORO VILOYATIDAGI IQTISODIY VAZIYAT. *Modern Science and Research*, 4(2), 494-503.
17. Rahmonova, S., Xayrullayev, U., & Sayfutdinov, F. (2025). “ОММАВИЙ МАДАНИЯТ” НИНГ МОҲИЯТИ, ТАРИХИЙ ИЛДИЗИ, ХАРАКТЕРИ ВА РИВОЖЛАНИШ.
18. Xayrullayev, U., Sadullayev, U., Yarashova, M., & Boltayev, O. (2025). XIX ASR OXIRI XX ASR BOSHLARIDA QO'SHNI DAVLATLARNING POLSHAGA NISBATAN YURITGAN SIYOSATI. *Modern Science and Research*, 4(3), 420-432.
19. Boltayev, O., Yarashova, M., Xayrullayev, U., & Sadullayev, U. (2025). OYROT QABILASI VA ULARNING DAVLATCHILIK ASOSLARINING SHAKLANISHIGA UMUMIY TAVSIF. *Modern Science and Research*, 4(3), 600-608.
20. Xayrullayev, U. (2025). XIX ASR OXIRI XX ASR BOSHLARIDA POLSHANING IQTISODIY AHVOLI. *Modern Science and Research*, 4(3), 1056-1067.

21. Boltayev, O. (2024). QO'QON XONLIGINING XVIII ASR SO'NGI CHORAGIDA BUXORO, XIVA VA KO'CHMANCHILAR BILAN OLIB BORGAN DIPLOMATIYASI. *Modern Science and Research*, 3(10), 64-68.
22. Obid o'g'li, B. O. QO'QON XONLIGINING XVIII ASR SO'NGI CHORAGIDA BUXORO, XIVA VA KO'CHMANCHILAR BILAN OLIB BORGAN DIPLOMATIYASI.
23. Boltayev, O. (2024). BUKHARA'S CARAVAN TRADE AND ITS ROLE ON THE SILK ROAD. *Analytical Journal of Education and Development*, 4(10), 293-297.
24. Boltayev, O. (2024). XX ASR BOSHLARIDA GERMANIYA VA TURKIYA ITTIFOQINING MARKAZIY OSIYOGA TA'SIRI. *Modern Science and Research*, 3(12), 556-564.
25. Boltayev, O. (2023). A GENERAL DESCRIPTION OF THE POLITICAL AND DIPLOMATIC PROCESSES IN CENTRAL ASIA IN THE MIDDLE OF THE 18TH CENTURY. *Modern Science and Research*, 2(9), 145-149.
26. Boltayev, O. (2025). TARIX FANI UCHUN YOZMA VA OG'ZAKI MANBALARNING SHAKLLANISHI. *Modern Science and Research*, 4(1), 909-917.
27. Boltayev, O. (2025). XITOY (SIN) IMPERIYASINING JUNG 'OR XONLIGINI ISTILO QILISH ARAFASIDA MARKAZIY OSIYODA SIYOSIY VAZIYAT. *Modern Science and Research*, 4(2), 1029-1037.
28. Boltayev, O. (2025). XITOY (SIN) IMPERIYASINING JUNG 'OR XONLIGINI ISTILO QILISH ARAFASIDA MARKAZIY OSIYODA SIYOSIY VAZIYAT. *Modern Science and Research*, 4(2), 1029-1037
29. Ярашова, М. (2024). ЖАҲОН ЭТНОЛОГИЯСИ ФАНИ ВА УНИ ЎҚИТИШНИНГ ЗАМОНАВИЙ МЕТОДОЛОГИЯСИ. *Modern Science and Research*, 3(10), 362–368. Retrieved from <https://inlibrary.uz/index.php/science-research/article/view/44901>
30. Ярашова, М. (2024). БУХОРО ВОҲАСИДА МАТО ВА МАТО ТАЙЁРЛАШ УСУЛЛАРИ. *Modern Science and Research*, 3(11), 782–787. Retrieved from <https://inlibrary.uz/index.php/science-research/article/view/48057>
31. Yarashova Mohlaroyim Shuhratovna. (2024). Muyiddin Ibn Arabiyning Tasavvuf Ta'limotida Tahsil Olgan Ayol Ustozlari Va Ta'lim Bergan Ayol Shogirdlari. *Miasto Przyszłości*, 52, 622–625. Retrieved from <https://miastoprzyszlosci.com.pl/index.php/mp/article/view/4679>

32. Yarashova, M. (2024). ILK O'RTA ASR MANBALARIDA KIYIM-KECHAKLAR VA ULAR BILAN BOG'LIQ ATAMALAR TAVSIFI. *Modern Science and Research*, 3(12), 621–632. Retrieved from <https://inlibrary.uz/index.php/science-research/article/view/58456>
33. Ярашова, М. (2025). ПАРАНЖИ ВА УНИНГ ЎРГАНИЛИШ ТАРИХИ. *Modern Science and Research*, 4(1), 160–168. Retrieved from <https://inlibrary.uz/index.php/science-research/article/view/60323>
34. Yarashova, M., Sa'dullayev, U., & Yo'ldosheva, F. (2025). BUXORO VOHASI AYOLLARINING AN'ANAVIY BOSH KIYIMLARI- DO'PPI VA RO'MOL. *Modern Science and Research*, 4(1), 600–607. Retrieved from <https://inlibrary.uz/index.php/science-research/article/view/64116>
35. Yarashova M. ., & Sultonova, M. (2025). BUXORO VOHASI DAFN MAROSIMI KIYIMLARI VA ULAR BILAN BOG'LIQ IRIM-SIRIMLAR. *Modern Science and Research*, 4(1), 352–358. Retrieved from <https://inlibrary.uz/index.php/science-research/article/view/63674>
36. Yarashova, M. (2025). EDVARD TAYLOR –ETNOLOGIYADA EVOLYUTIONISTIK MAKTAB ASOSCHISI. *Modern Science and Research*, 4(2), 1005–1012. Retrieved from <https://inlibrary.uz/index.php/science-research/article/view/68483>
37. Yarashova, M., Yuldosheva, F., & Haqqulov, M. (2025). TA'LIM Olish TARTIBI: YANGILANISH VA O'ZGARISHLAR. MASOFAVIY, DUAL VA INKLYUZIV TA'LIM. *Modern Science and Research*, 4(2), 73–80. Retrieved from <https://inlibrary.uz/index.php/science-research/article/view/70712>
38. Haqqulov, M., Yarashova, M., & Yuldosheva, F. (2025). TARIXIY KARTOGRAFIYANING ASOSIY YO'NALISHLARI, SHAKLLANISHI VA TARAQQIYOTI. *Modern Science and Research*, 4(2), 81–91. Retrieved from <https://inlibrary.uz/index.php/science-research/article/view/70714>
39. Gulyamov, A., Yarashova, M., & Karimov, S. . (2025). O'RTA ASRLARDA G'ARBIY YEVROPADA SHAHAR-QAL'A, SHAHAR-CHERKOV, SAVDO O'BYEKTI AHAMIYATIGA OID SHAHARLARNING VUJUDGA KELISHI. *Modern Science and Research*, 4(3), 122–131. Retrieved from <https://inlibrary.uz/index.php/science-research/article/view/71868>
40. Yarashova, M. . (2025). IBN ARABIYNING INSON BORLIG'IGA DOIR QARASHLARI: ILM, RUH VA HAQIQAT. *Общественные науки в современном мире: теоретические и*

практические исследования, 4(1), 72–74. извлечено от

<https://inlibrary.uz/index.php/zdif/article/view/64262>

41. Gulyamov, A., Yarashova, M., & Karimov, S. (2025). ПОЛЬ ХАНА УЗБЕКА В РАСПРОСТРАНЕНИИ ИСЛАМА В ЗОЛОТОЙ ОРДЕ. *Modern Science and Research*, 4(3), 146–154. Retrieved from <https://inlibrary.uz/index.php/science-research/article/view/72380>
42. Yuldosheva, F., Haqulov, M., & Yarashova, M. (2025). QADIMGI TURKIY XALQLARDA “QUT” MAROSIMI XUSUSIDA. *Modern Science and Research*, 4(3), 132–136. Retrieved from <https://inlibrary.uz/index.php/science-research/article/view/72375>
43. Yarashova, M., & Rahimova, N. (2025). JADIDCHILARNING MA’RIFATPARVARLIK HARAKATLARI VA ULARNING XALQ MA’NAVIYATINI YUKSALTIRISHDAGI O’RNI. *Modern Science and Research*, 4(3), 398–408. Retrieved from <https://inlibrary.uz/index.php/science-research/article/view/7306>
44. Yarashova, M. (2025). TAQINCHOQLAR VA ULARNING AHOLI ETNIK HAYOTIDA TUTGAN O’RNI. *Modern Science and Research*, 4(3), 778–790. Retrieved from <https://inlibrary.uz/index.php/science-research/article/view/72864>
45. Gulyamov, A., Yarashova, M., & Karimov, S. (2025). BUXORO VOHASIDA MATO VA MATO TAYYORLASH USULLARI. PAXTA. G’UZAK. JUN. XALAJI. BO’Z. OLACHA. BEQASAM. BAXMAL. ADRAS. *Modern Science and Research*, 4(3), 330–340. Retrieved from <https://inlibrary.uz/index.php/science-research/article/view/73808>
46. Xayrullayev, U., Sadullayev, U., Yarashova, M., & Boltayev, O. (2025). XIX ASR OXIRI XX ASR BOSHLARIDA QO’SHNI DAVLATLARNING POLSHAGA NISBATAN YURITGAN SIYOSATI. *Modern Science and Research*, 4(3), 420–432. Retrieved from <https://inlibrary.uz/index.php/science-research/article/view/74107>
47. Yarashova, M., & Rahimova, N. (2025). FAYZULLA XO’JAYEV ILMIY FAOLIYATINING DASTLABKI DAVRI. *Modern Science and Research*, 4(3), 448–457. Retrieved from <https://inlibrary.uz/index.php/science-research/article/view/74113>
48. Boltayev, O., Yarashova, M., Xayrullayev, U., & Sadullayev, U. (2025). OYROT QABILASI VA ULARNING DAVLATCHILIK ASOSLARING SHAKLANISHIGA UMUMIY TAVSIF. *Modern Science and Research*, 4(3), 600–608. Retrieved from <https://inlibrary.uz/index.php/science-research/article/view/75573>
49. Yarashova, M., Boltayev, O., Xayrullayev, U., & Sadullayev, U. (2025). BUXORO VOHASI AYOLLARINING AN’ANAVIY LIBOSLARI (XIX ASR OXIRI XX ASR

- BOSHLARIDA). *Modern Science and Research*, 4(3), 571–581. Retrieved from <https://inlibrary.uz/index.php/science-research/article/view/75785>
50. Muyiddinov, B. (2023). XII-XIII ASRLAR DAVRIDA BUXORODA ILM – FANNING RIVOJLANISHI. *SCHOLAR*, 1(28), 341–345. <https://doi.org/10.5281/zenodo.10027071>
 51. Muyiddinov Bekali. (2023). MO’G’ULLAR BOSQINI DAVRIDA BUXORONING AYANCHLI TAQDIRI. *TADQIQOTLAR.UZ*, 25(2), 212–215. Retrieved from <http://tadqiqotlar.uz/index.php/new/article/view/308>
 52. Muyiddinov Bekali. (2023). THE ROLE OF BUKHARA AND OTHER CITIES IN THE MILITARY ART AND ARMY STRUCTURE OF KHOREZMSHAHS . ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ, 35(3), 55–58. Retrieved from <https://www.newjournal.org/index.php/01/article/view/10035>
 53. Muyiddinov, B. (2024). BARTHOLD'S "СОЧИНЕНИЯ. ТОМ I. ТУРКЕСТАН В ЭПОХУ МОНГОЛЬСКОГО НАШЕСТВИЯ" THE HISTORY OF THE CREATION OF THE WORK. *MODERN SCIENCE AND RESEARCH*, 3(1), 699–702. <https://doi.org/10.5281/zenodo.10552555>
 54. Muyiddinov, B. (2024). THE ROLE OF MILITARY REFORMS IN THE BUKHARA KHANATE IN THE LIFE OF THE STATE UNDER THE SHAYBANIDS. *MODERN SCIENCE AND RESEARCH*, 3(2), 646–648. <https://doi.org/10.5281/zenodo.10668887>
 55. MB Bahodir o’g’li. (2024). Military Art of Turkish Khaganate in the Early Middle Ages. *European Journal of Innovation in Nonformal Education*, 4(16), 223–227. <https://inovatus.es/index.php/ejine/article/view/2705/2586>
 56. XORAZMSHOHIDLAR DAVLATI HAYOTIDA TURKON XOTUNNING O’RNI. (2024). *MEDICINE, PEDAGOGY AND TECHNOLOGY: THEORY AND PRACTICE*, 2(4), 463–469. <https://universalpublishings.com/index.php/mphttp/article/view/5192>
 57. Muyiddinov Bekali Bahodir o’g’li. (2024). The coronation and campaigns of Alexander The Great. *МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА*, 2(5), 400–412. <https://doi.org/10.5281/zenodo.11222912>
 58. Muyiddinov Bekali. (2024). COVERAGE OF LEGAL ISSUES IN "AVESTO". *МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА*, 2(6), 222–230. <https://doi.org/10.5281/zenodo.12191420>
 59. MUYIDDINOV BEKALI, & QORYOG’DIEV Z. (2022). ABOUT THE CONQUEST OF BUKHARA BY THE KHOREZMSHAHS. *International Journal of Philosophical Studies*

- and Social Sciences, 2(3), 158–161. Retrieved from <https://www.ijpsss.iscience.uz/index.php/ijpsss/article/view/383>
60. Muyiddinov Bekali Bahodir o'g'li. (2024). History of State Institutions in the Kushan State, Which Founded Statehood on the Territory of Central Asia. EUROPEAN JOURNAL OF INNOVATION IN NONFORMAL EDUCATION, 4(9), 184–188. Retrieved from <https://inovatus.es/index.php/ejine/article/view/4070>
61. Bahodir o'g'li, M. B. (2024). Avesto is an Ancient Written Monument Containing Information About the Life of the Peoples of Central Asia. *Miasto Przyszłości*, 53, 970–975. Retrieved from <https://miastoprzyszlosci.com.pl/index.php/mp/article/view/4982>
62. Muyiddinov Bekali. (2024). SOMONIYLAR DAVLATIDA HARBIYLARGA BERILGAN E'TIBOR VA HARBIY SAN'AT. <https://doi.org/10.5281/zenodo.14209121>
63. Muyiddinov Bekali. (2024). O'ZLIKNI NAMOYON QILISHDA XALQ DOSTONLARINING AMALIY AHAMIYATI VA KITOBIY DOSTONLARNING O'ZIGA XOSLIGI. <https://doi.org/10.5281/zenodo.14528916>
64. Sadullayev Umidjon Shokir o'g'li, Muyiddinov Begali Bahodir o'g'li, & Boltayev Oxun Obid o'g'li. (2025). IBN SINONING FALSAFIY QARASHLARI. <https://doi.org/10.5281/zenodo.14605977>
65. Sadullayev Umidjon Shokir o'g'li, Muyiddinov Begali Bahodir o'g'li, & Boltayev Oxun Obid o'g'li. (2025). YOSHLAR DUNYOQARASHI SHAKLLANISHIDA MILLIY TARBIYA VA TA'LIMNING AHAMIYATI. <https://doi.org/10.5281/zenodo.14606021>
66. Sadullayev Umidjon Shokir o'g'li, Muyiddinov Begali Bahodir o'g'li, & Boltayev Oxun Obid o'g'li. (2025). BUXORO AMIRLIGIDA 1900-1910-YILLARDAGI IJTIMOY-SIYOSIY HAYOT. <https://doi.org/10.5281/zenodo.14606101>
67. Muyiddinov Bekali. (2025). ILK O'RTA ASRLARGA OID MUG' ARXIVINING TOPILISHI VA O'RGANILISHI. <https://doi.org/10.5281/zenodo.14680881>
68. Muyiddinov Bekali Bahodir o'g'li, & Tursuntoshova Sabrina Toshpo'lat qizi. (2025). ABU RAYHON BERUNIY ILMIY MEROSIDA TARIX FANINING O'RNI. <https://doi.org/10.5281/zenodo.14735052>
69. Gadayeva Mohigul Muxamedovna, Toshpo'latova Shaxnoza Shuhratovna, & Muyiddinov Bekali. (2025). TARIX DARSLARINI O'QITISHDA INTERFAOL METODLARNING AHAMIYATI. <https://doi.org/10.5281/zenodo.14863055>
70. Muyiddinov Bekali, Toshpo'latova Shaxnoza Shuhratovna, & Gadayeva Mohigul Muxamedovna. (2025). TEMURIYLAR DAVRIDA KUTUBXONACHILIK,

HUJJATCHILIK VA ISH YURITISHNING O'ZIGA
XOSLIGI. <https://doi.org/10.5281/zenodo.14863114>

71. Toshpo'latova Shaxnoza Shuhratovna, Gadayeva Mohigul Muxamedovna, & Muyiddinov Bekali. (2025). BO'LAJAK O'QITUVCHILARNING PEDAGOGIK-PSIXOLOGIK TAYYORGARLIGINI TARKIB TOPTIRISH MODELI. <https://doi.org/10.5281/zenodo.14863169>
72. Muyiddinov Bekali. (2025). BUXORO AMIRLIGIDA DASTLABKI ARXIVLARNI SHAKLLANISHI. <https://doi.org/10.5281/zenodo.14902908>
73. Muyiddinov Bekali Bahodir o'g'li, & Teshayeva Shahzoda Rahimovna. (2025, февраль 19). QADIMGI MISRDAN DARAK BERUVCHI TUTANXAMON - SIRLI FIR'AVN QABRINING TOPILISHI. <https://doi.org/10.5281/zenodo.14894992>
74. Muyiddinov Bekali. (2025). RESPUBLIKAMIZDA ARXIVLARNING SHAKLLANISHI VA TARMOQLI RAVISHDA KENGAYIB BORISHI. <https://doi.org/10.5281/zenodo.15023257>